

SATSER: Monika Bratland og Cato Aarsland, tredje generasjon med produksjon av avlsgriser på Bratland, satser friskt med nytt hus, ny teknologi og nye griser.

– Gildt å jobbe med gris

Et år etter at de overtok garden Bratland, den 1. oktober, kunne Monika og Cato invitere interesserte til åpen dag i det nye grisehuset sitt med mange spennende detaljer. Og interessen var stor.

TORE MÆLUMSÆTER
Hå, Rogaland

Det har vært en tøff tid både for husbyggere og jærbønder generelt denne sommeren. Siden februar har det regnet så å si hver dag, med unntak av siste uka i september. De to siste graslåttene har lidd kraftig under dette. Den klissvåte sommeren har heller ikke gjort det enkelt å få ut møkka i tide.

– Nei, det har ikke vært bare bare å bygge. Så det blir lenge til neste gang, smiler Monika Bratland og Cato Aarstad.

Men nå er de i havn, og i midten av november griser de første SPF-purkene. Dermed er landets andre foredlingsbesetning med landsvin og SPF i drift.

VAR SKEPTISK

– Beslutningen kom vel som et resultat av at vi bestemte oss for å bygge nytt. Det er gildt å jobbe med gris. Jo mer du jobber med grisen, jo mer gir den tilbake. Jeg må innrømme at jeg var skeptisk til FTS. Jeg syntes kravene til god drift var strenge nok som de var, og nå skulle de altså bli enda strengere. Men jeg måtte bare endre holdning, og jeg tror og håper at beslutningen var riktig, sier Monika.

Det var et faglig sterkt team som gikk løs på oppgaven med å planlegge og bygge nytt.

STOR EGENINNSATS

Egeninnsatsen har vært svært stor. Catos kunnskaper som kranbilsjåfør med god kontakt i anleggsbransjen har

kommet godt med. Det samme har naturligvis den enorme svinefaglige kompetansen som de tre generasjonene på garden har. Det merkes når en ser på detaljene i huset.

Flere forhold har gjort byggeprosjektet krevende. Nybygget ligger der det gamle lå, men tomta ligger nær Nordsjøveien og Bratlandsånå (elva) på sørsiden.

De har brukt kun lokale folk. Odland AS har stått for betongarbeidene, Felleskjøpet for innendørsmekaniseringen, og Vigrestad Bygg for det byggetekniske. Grunnarbeider, montering av all innredning og andre oppgaver er i all hovedsak gjort av byggherrene sjøl, nabo Ernst Avestad Maskin og familien.

Det nye huset har 1300 kvadratmeter i grunnflate. I tillegg kommer en ombygd eldre tidligere føde-, drektighets- og bedekningsavdeling, hvor du nå finner en ny smågrisavdeling. Samlet husflate er dermed på cirka 1500

FØDEBINGE: Utsnitt fra en av fødebingene. Det er disse som dominerer i huset, og vanligvis går det greit uten fiksering.

OVERSIKT: Fødebingene kan overvåkes i mobilen. En egen app gjør dette mulig.

SENSOR: I smågrisavdelingen er det sensorer som registrerer mengden i troa.

RENSLIG: Det er lett å kople av siste meter'n med føringsrør over krybba. På bildet sees slangen med vanntilførselen.

FLYTTBART: Kameraer som dette har sunket i pris. Det festes magnetisk til taket, og kan lett flyttes på. Hvis teknologien fungerer bra blir det kjøpt flere kameraer etter hvert.

RENSLIGHET: En vannkran på veggen ved dørene mellom avdelingene gjør det enkelt å spyle gummistøvleene.

PNEUMATIKK: Lufttrykket blåser tørrfôret gjennom rørledningene, såkalt airfeed.

SPENNENDE: Camilla (1 ½) ser den spennende leken sin på andre siden av hullet.

kvadratmeter. De hadde ikke endelig oversikt over byggeregnskapet da Svin var på besøk, men regner med å havne så vidt under ti millioner kroner.

TRANSPONDER

Det gamle grisehuset med blant annet pustende himling ble som sagt revet. Nå er det bygd slik at det skal være enkelt å vaske. Det er sandwichelementer i både vegger og tak, og alle skjøter er tettet med silikon.

Huset har takventiler og et helt nytt føringssystem. I drektighetsavdelingen er det bygd for transponderføring, noe som Monika og Cato så hos Bjarne Mæland.

– Vi syntes det så veldig trivelig ut der. Purkene var rolige og trivelige. Dyra så fine ut, og det var en rolig stemning i avdelingen. Purkene går fritt og styrer mye sjøl, sier Monika og Cato.

LUFTSTYRT FØRING

De er selvfølgelig spente på hvordan transponderføringa fungerer i bruk. Det blir en ny erfaring for de unge svineprodusentene. Men også andre deler av føringssystemet har ny teknologi. De har valgt å installere et såkalt Airfeed-anlegg fra Agrisys. Prinsippet her er at det er luft under trykk som blåser tørrfôr gjennom rørsystemet. På den siste meter'n av nedløpet til krybba tilsettes vann, slik at dyra får litt oppbløtt fôr. Dette siste rørstykket kan enkelt åpnes og tas ut for rengjøring. På denne måten sikrer en seg mot rester av våtfôr og dermed skjemt fôr i rørstrengene. Oppbløtningen reduserer også støvplagene i rommet.

En annen fordel med anlegget er at de kan føre som de vil i hver enkelt bingje. I transponderanlegget i drektighetsavdelingen er det også individuell føring.

Forts. neste side

TRANSPONDER: I drektighetsavdelingen er det transponderføring til purkene med egen opplæringsavdeling for ungpurker.

KONTAKT: Det er mulig med trynekontakt med rånen i drektighetsavdelingen.

NYE FASADER: Det nye grisehuset tar seg slik ut sett fra Nordsjøveien gjennom Hå. (Fotos: Tore Mælumsæter)

Fakta om Bratland

- // Besetningen er inne i sin tredje generasjon som avlere for Norsvin, med Magne Bø (74), Rigmor Bø (54) og nå Monika Bratland (27) med sin mann Cato Aarsland.
- // Besetningen ble aspirantbesetning til foredlingsnivået i 1996, og ble formelt en foredlingsbesetning for landsvin i 1999.
Fra da og fram til i dag har besetningen levert 337 råner til test (Bjørke/Delta), og de har levert 27 seminråner.
- // Den yngste generasjonen satser tøft og tar nå svinesatsingen til et nytt nivå både avlsmessig og teknologisk. Produksjonen på Bratland blir nå landets andre SPF-foredlingsbesetning med råneleveranse, og den første avlsbesetning med SPF etter at Norsvins mål om å legge om alle avlsbesetninger til SPF innen 2024 ble lansert.
- // Besetningen ble tømt for dyr i februar, og bygningene ble revet, bortsett fra den gamle purkeavdelingen som ble bygd om til ny smågrisavdeling. Etter ombyggingen vil besetningen ha sju ukers puljedrift med 21 purker i pulja.
SPF-purkene rekrutteres fra Solberg i Sør-Trøndelag, og de første griser i november.
- // Historisk har besetningen vist gode produksjonsdata over lang tid, ikke minst for kullstørrelse. God forståelse for dyr og avl har preget generasjonene.

Magne Bø i godt driv. Han har også levert innspill til flere praktiske detaljer i det nye huset.

Rigmor Bø vasker i det nye grisehuset med barnebarnet Camilla (1,5) som tilskuer. Ser vi fjerde generasjon på Bratland?

INNSLUSING: To trinns innslusing av strømidler/grovfôr gjennom disse to rommene.

LAVT: Det er lave skiller mellom avdelingene i drektighetsavdelingen. De kan selvfølgelig støpes høyere hvis de lave ikke skulle vise seg å fungere.

SLAKTEGRIS: Slik ser slaktegrisbingene ut.

– Det er ikke mer enn to-tre stykker som har installert airfeed-anlegg her til lands, og det kan synes litt skummelt å prøve noe som en kjenner så lite til. Men dette er kjente systemer som brukes i stor utstrekning i andre europeiske land, så systemet burde være utprøvd og funksjonelt. Alt er rustfritt, og det ser veldig solid ut. Det blir spennende å ta det i bruk i praksis, sier Cato.

SNART KLART

Etter vask og desinfisering er det klart. De første purkene fra Solberg i Sør-

Trøndelag kom til gards 17. oktober, og det forventes grising i midten av november. I første omgang kom det 42 drektige purker og en del småpurker. Den andre pulja kommer i januar, så det forventes full produksjon ved påsketider.

– Det er mye nytt en skal venne seg til med nytt hus og ny teknologi. Men vi får jo en rolig start og gradvis opptrapping, så vi gleder oss til dette, sier Monika Bratland og Cato Aarstad.

Kontakt
en av våre
svineselgere
for nærmere
info:

Levanger

Odd Arne Nordahl
Mobil: +47 979 84 055
Odd.Arne.Nordahl@felleskjopet.no

Hamar

Harald Rønning
Mobil: +47 916 50 811
Harald.Ronning@felleskjopet.no

Larvik

May Helen Gryte
Mobil: +47 952 43 168
May.Helen.Gryte@felleskjopet.no

Rogaland

John Skretting
Mobil: +47 957 03 858
John.Skretting@fkra.no

**Pris på
forespørsel**

www.felleskjopet.no

Nedap Compact Feeder for fødebinger

Individuell førtildeling etter kurver

- Langsom utføring flere ganger om dagen
 - høyere vannopptak
 - høyere melkeproduksjon
 - høyere fravenningsvekt
- Styres via smartphone
- Kan ettermonteres på alle typer volumbokser

